

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлежства, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 16. фебруара 1908. год. Бр. 1123., донето на основу тач. 9. члана 144. Устава, које гласи:

„да се Виргинија Калабри, родом из Флоренције и поданица италијанска, прими у српско поданство, изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднела уредан отпуст из свог садашњег поданства.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 26. фебруара 1908. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ДОКАЗ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

(НАСТАВАК)

9. Често је у истрази потребно, да иследник покаже обвињеном извесне предмете или ствари, које се односе на кривично дело, као што су н. пр. украђени предмети, или предмете, који служе за убеђивање обвињенога, као што су н. пр. предмети обвињеног који су нађени на месту извршеног дела. Кад се за ово јави потреба, иследник је по § 150 дужан да тражи од обвињеног да најпре опише те предмете, па тек после тога да му их изнесе да их позна. Ако су ти предмети такви да се не могу донети, онда се обвињени, ако је то потребно, има одвести да их позна. Овако иследник има да поступа увек кад обвињени признаје кривицу, јер се описивањем предмета, пре но што су показани, поткрећује истинитост признања. Ако, међутим, обвињени пориче кривицу, онда се од њега не може ни тражити да описује предмете, који су у вези с кривичним делом већ му се ти предмети имају показати и то изненада и неочекивано постављајући му питање о њима. Тако неочекивано показивање може да збуди обвињеног и да га наведе на признање.

10. При испиту обвињеног може се десити, да он почне признавати и које друго кривично дело, које је иследнику

дотле било непознато. У таквом случају закон наређује иследнику, да пусти обвињеног да све каже, па то у протоко да стави (§ 151).

11. Исказ обвињеног може се не слагати с исказом других лица, која се у истрази испитују, као са сведоцима и учесницима. Ово се неслагање може односити и на важне околности те стого, да би се знало који је од исказа истинит, законодавац узима *суочење* (confrontation) као средство за отклањање тог неслагања (§ 153). Суочење, према томе, није ништа друго до иследничка или судска радња, којом се лица, која се у својим исказима не слажу, доводе у положај да једно другом у очи понове своје исказе и да се изјасне о противречности која у њиховим исказима постоји. Поред тога, што се суочењем жели да отклони неслагање у изјавама, циљ је суочењу, на другом месту, да обвињеном олакша одбрану, и, на трећем месту, да се од обвињеног добије признање.

Хоће ли се извршити суочење или не, зависи у првом реду од нахођења иследника, јер се у § 153 вели, „кад иследник то за потребно нађе.“ Он, дакле, има најпре да констатује несагласност између исказа обвињеног и сведока, или обвињеног и учесника, а за тим има да оцени значај те несагласности. Ако се искази не слажу у важним тачкама, онда ће иследник увек наредити суочење, ако ли се пак, то неслагање односи на безначајне околности, суочење се неће ни наређивати. Суочење се тако исто има извршити и онда, кад то обвињени захтева. Речено је, да суочење може да послужи и као средство за одбрану обвињеног, стога је иследник на захтев обвињеног дужан наредити суочење. — Односно форме, у којој се има суочење извршити, закон наређује, да то буде иста форма у којој се суочавају и два сведока. Суочење се врши на тај начин, што иследник лица, која се у својим исказима не слажу, једно пред другим пита само о околности о којој се не слажу. Одговори имају се ставити у протоко и то један спроћу другог.

Суочење је грађанска дужност онако исто као и сведочење. Према томе онога, који неће да се суочи, постиже оно исто што и сведока који неће да сведочи. Од дужности суочења могу се ослободити само она лица, која су у конкретном случају ослобођена од дужности сведочења. Али је закон од овога правила учинио један изузетак, на име, по другом одељку § 153 морају се суочити и лица која су осло-

бољена од дужности сведочења само онда, ако то обвинени ради своје одбране изреком захтева.

У много случајева је суочење погодније средство за добијање признања, јер се држи да обвинени неће моћи и даље порицати кад му се у очи истина каже. При томе иследник треба да буде обазрив. Нарочито треба да провери исказе сведока, којима се обвинени терети, и да им каже да ће се с обвиненим суочити. Тако исто треба да обрати пажњу на држање обвиненог при суочењу, јер оно може бити од утицаја при оцени вероватноће његовог исказа.

12. Испит обвиненог увек се завршава постављањем питања: „има ли обвинени још што да наведе у своје оправдање“. (§ 154 пети одељак).

13. За сваки испит иследник је дужан да начини нарочити протоко, који се има писати на половини преврћена табака. У почетку протокола треба назначити дан, кад је испит почет и лица, пред којима је вршен, а на крају испита сат, кога је испит свршен или прекинут; у последњем случају, разуме се, и узрок прекида. На левој половини табака стављају се питања а на десној одговори. Питања и одговоре треба редом означавати једним истим бројем (§ 154).

Закон даље наређује, да се одговори пишу колико је могуће речима самог лица, које се испитује. Није, међутим, потребно да се запише апсолутно све што обвинени на испиту каже, јер он може говорити и оно што је непотребно, већ треба записивати само оно што је од значаја и то речима којима је то обвинени казао. Стога је врло погрешно кад иследници испит обвиненог сами стилизују и записују онако, како би они то исказали.

Испит се врши усмено, али обвинени може и слободно свој исказ диктирати, а у замршенијим питањима, н. пр. кад је реч о каквим заплетеним рачунима, или о каквом другом тежем питању, може он своје одговоре и сам у протоко испита написати (§ 155). Сваки се испит има обвиненом прочитати, па ако би он што приметио и хтео изменити, то он може учинити, само се те измене и примедбе уносе на крају протокола, а никако се не сме допустити, да се брише или прецртава оно што је већ написано. Протоко испита има да потпише обвинени. Ако испит износи више табака, он има да потпише и сваки табак. Ако је обвинени неписмен, потписује га један присутник, а он ће ударити крст поред свог имена. Сем обвиненог протоко потписују присутници и иследник с деловођом.

Ако то раније није учињено, иследник ће пре потписа у протокол унети и лични опис обвиненог и опис његовог одећа.

II. У прелазном поступку.

Прелазни поступак обухвата све оне радње, које суд предузима од онога тренутка откад је донео решење о стављању оптуженог под суд па све до главног претреса. Кад кривична ствар дође суду и кад суд нађе да има места извиђању на главном претресу, ипак је немогуће одмах је изнети на главни претрес. Јер, да би се главни претрес могао одржати, потребно је да кривична ствар буде потпуно приуровљена тако, да после извиђања на главном претресу буде и пресуђена. Потребно је, дакле, припремити кривичну ствар за главни претрес. Прелазни поступак баш то и има за задатак. У њему се целокупна истрага има да подвргне оцени суда, и у случају да је непотпуна, има се попунити тако да се главни претрес без одлагања може одржати. Између осталих радња, које се у прелазном поступку имају предузети, јесте и испит оптуженог.

Наш законик ни у једном свом наређењу не вели изрично, да се оптужени има испитати у прелазном поступку. Али се ипак то има извести из § 183 који наређује „испитујућем одбору“ да учини „једном речи све, што је за пресуђење дела потребно.“ Ако се, према томе, испит оптуженог покаже потребним за пресуђење дела, иследни судија ће га морати предузети. Потребним ће се показати испит оптуженог увек, кад иследни судија, по разматрању акта генералне истраге, нађе, да је испит нејасан или непотпун или кад открије и неке нове околности о којима би требало оптуженог саслушати. Сем тога, тај испит је потребан и стога, што се оптуженом даје прилика и могућност да поднесе у своју одбрану како оне доказе које је пропустио раније поднети тако и оне за које је доцније сазнао. У овим случајевима оптуженог само о потребном испитује иследни судија са деловођом без присутника, и то по општим правилима, постављеним за испит обвиненог у генералној истрази. Разуме се, да ће овај испит изостати увек, кад иследни судија нађе да је раније учињени испит потпун и кад сам оптужени не захтева да буде понова испитиван.

(наставиће се)

Д-р. Бож. В. Марковић.

БЕРТИЛОНАЖ И ДАКТИЛОСКОПИЈА

(наставак)

Академија се још није изјаснила по овој ствари, али реферат члана уже комисије А. Дафра иде у прилог дактилоскопије, комбиноване са бертилонажем, без мерења.

Ово је у најкраћим потезима историја нашег питања, које је, може се слободно рећи, постало акутно од туринског конгреса, и које ће, по свој прилици, бити решено на једном међународном конгресу. Ово данас не захтевају само стручњаци и шефови одељења за идентификацију, већ и неминовна потреба да се што пре приступи образовању интернационалне полиције, а за ово образовање, опет, неопходно је потребно да све државе употребљују једну исту методу идентификовања и описивања,

— Интернационалном злочину — вели Е. Локар — који је најопаснији, и по праву некажњив, треба ставити на супрот интернационалну полицију. За њено остварење потребно је, пре свега, имати у свима деловима света једну исту методу идентификације, којом ће се сваки полицијски орган, без обзира на језик и народност, моћи користити, без претходног студирања примљеног картона, или личног описа који му доноси телеграф с другог краја света.¹⁾

На ову ствар вратићемо се доцније, а сада да укратко прегледамо разне методе идентификовања. Ових метода има више, али су међу њима најважније:

1. Фотографија.
2. Живе слике.
3. Боја очију.

¹⁾ Archives d'Anthropologie, criminelle, Br. 147. 1906 године.

4. Свољашњи (особени) знаци.
5. Антропометрија, и
6. Дактилоскопија.

— Свака од ових шест метода идентификације — вели већ поменути Дастр — има своју специјалну улогу и нарочито поље своје примене: свака одговара нарочитој потреби истраге, а потребе ове веома су разноврсне. Јасно је, без икаквог објашњења, да се најтачнији системи идентификације: антропометријско мерење и дактилоскопија могу применити тек пошто је кривац ухваћен. Али, да се осумњичено лице ухвати, потребно је да га полицијски орган познаје; да зна његов тачан лични опис, а за ово нарочито служе фотографије и живе слике.

Да би се ова специјална вредност изложених метода за идентификацију што боље уочила, говорићемо у кратко о свакој од њих понаособ.

* * *

www.unilib.rs! Фотографија.

Проналазак фотографије, по тврђењу д-р Стокиса,²⁾ потиснуо је старе, грубе и неодређене личне описе, који су се могли применити на огроман број личности, и који су се, у неколико, сачували и до наших дана.

Као што смо већ нагласили, употреба фотографије за идентификовање криваца датира се још од 1854. год.

Судски лист, који је излазио у Лозани под уредништвом адвоката Пелиса, објавио је 10. септембра 1854. год. под сензационим насловом „Нов начин истраге“, ово:

„Познато је, да су новине у овој години више пута говориле о крађама по црквама и код приватних. Околности под којима су ове крађе вршене доказивале су несумњиво, да их је вршила многобројна и вешто организована банда. Једна ствар нарочито је падала у очи и власти и публици: одсуство сваког трага по извршеном злочину. Нити су се могли пронаћи крадљивци нити покрадене ствари нити су се у опште примећивала каква страна и сумњива лица. С разлогом се, дакле, могло претпоставити, да је банда имала много саучесника и доста новача, као и да су покрадене ствари брзо и вешто скриване и продаване далеко ван места покрађе. Најзад је власт похапсила више људи и неколико жена, који су оsumњичени као главни кривци, саучесници и јатаци. Истрага се и овог момента води у Лозани под руководством полицијског судије.

Међу похапшеним налази се једно мистериозно лице, чије право име и прошлост не може никако да се открије, и које се врло вешто користи овом тајанственошћу да омете истрагу у прибирању доказа о његовој кривци.

Најзад је судија наредио да се ово лице слика помоћу дагеротипије и да се слике разашљу полицијским властима у свима швајцарским кантонима и суседним земљама. Од овога се није очекивао Бог зна какав успех, те је с тога и изненађење било у толико веће, кад је из Великог Војводства Баденског стигао извештај, да су сељани једног села у послатој слици познали свог земљака, чија је прошлост била веома бурна. Истрага је и даље продужена, и од неколико казних завода прибављени тачни подаци о ранијим осудама окривљеног, после чега је, најзад, и он сам све признао. Претрес по овој великој афери биће скоро у Лозани.³⁾

Од овог времена фотографијама су се постепено користиле полиције свију земаља, па то и данас у великој мери. Нарочито су фотографије корисне за истраживање криваца у бегству и за констатовање идентичности лешева. У овом последњем случају фотографија је готово једино средство за утврђивање идентитета жртве, нарочито кад је леш у процесу трулења и распадања.

Техника фотографисања лешева у току последњих година знатно је напредовала захваљујући Госу и Миновићу, који су изнели више начина, помоћу којих је могућно изглед лешева приближити изгледу живе личности.⁴⁾

Ну и поред ових добрих особина фотографије, она је ипак недовољна да послужи као засебна метода за утврђивање идентитета са ових разлога:

а) што је немогућно рационално класифицирати већи број фотографија, и

б) због природне и вештачке промене фотографисаних личности, која чини да је често пута немогућно познати оригинал по фотографији, нарочито у дужем року времена.

Са ових разлога, а с обзиром на поменуто користи од фотографија, Бертилон их је унео у свој систем као допуну живим сликама, пошто их је претходно усавршио, створивши тако зване „судске фотографије“.

Да би фотографија могла корисно послужити, мора одговарати извесним условима, т. ј. мора бити узета *en face* и *профилу*. Прва служи за познавање већ познатих, а друга за познавање непознатих личности. Овај факт објашњује Д-р Раје⁵⁾ нашом навиком, да у обичном животу посматрамо људе *en face* или за $\frac{3}{4}$ профила.

За корисну примену фотографије још је неопходно потребно, да органи који се њима служе, буду упознати са њиховим *анализањем*, т. ј. са уочавањем и издвајањем њихових најкарактеристичнијих особина.⁶⁾

2. Живе слике

Са гледишта полицијске праксе, лични описи најважнији су. Све до појаве Бертилоновог система описи ови били су толико непотпуни и неодређени, да су се могли примећивати на свако треће или четврто лице, те су с тога искључивали свако несумњиво констатовање идентитета. Заслуга је Бертилонова, што је ово вербално описивање личности довео до савршенства, и на овај начин створио тако зване *живе фотографије* — слике — описаних личности, које су, у рукама стручног полицијског органа, за истраживање кривце у бегству много сигурније и корисније од фотографија.

Бертилонове живе слике данас су готово без икаквих модификација, усвојене у свима државама, у којима постоје одељења за идентификацију, а састоје се у најбрижљивијим и најпрецизнијем описивању појединих елемената лица (*en face* и у профилу). Ови елементи аналишу се методично са гледишта њихове димензије, њиховог облика, правца и места; димензије нису представљене цифрама већ изразима: *мала, средња и велика*, помоћу којих је могућно, подвлачењем или став-

љањем у заграду, добити скаду од седам ступњева, која допушта да се прецизно означи свака димензија ових елемената.

Очигледно је, да је за редиговање и примену живих слика потребна извесна пракса.

Да би се описала човечја фигура по правилима живих слика, потребно је навикнути се на засебну и сукцесивну анализу различитих делова лица. Поред овога, потребно је још умети читати живе слике, и знати чему у истини одговарају различити изрази градиције. Знање ово може се стећи доста брзо; пракса доказује да се живе слике могу потпуно схватити за време од 40 до 50 лекција од по једног часа.

Због њихове огромне практичне вредности, данас су живе слике предмет нарочитог изучавања у већини земаља. У Француској је Бертилон већ одавно засновао практични курс личног описа за све полицијске чиновнике и чуваре казних завода, а по једној наредби управника париске полиције од 1. фебруара 1905. год., диплому о свршеном курсу личног описа морају имати сви полицајци у Паризу. Слични курсеви постоје у Букурешту, Риму, Лозани, Мадриду, Тулузи и т. д.⁷⁾

У полицијској пракси живе слике послужиле су Бертилону за редиговање нарочитих албума, тако званих „D. K. V.“, помоћу којих је могућно изнаћи врло брзо, међу хиљадама фотографија, фотографију која се тражи. У овим албумима фотографије су класифициране према правцу линије лећа носа, уху, величини стаса, боји очију и доба старости, а класифицирање је тако просто, да се тражена личност увек може изнаћи веома лако и брзо, без обзира на природну или вештачку промену њене физиономије.

Ако би се — вели Д-р Раје — установио интернационални полицијски биро, установа интернационалних „D. K. V.“ био би један од његових првих задатака.⁸⁾

(наставиће се)

Д. Ђ. Алимпић.

Примена закона о дневници, подвозини и селидбини државних чиновника и служитеља при премештајима по потреби службе.

Чланом 1-им овога закона чиновницима и другим државним службеницима признато је у начелу право на накнаду трошкова, које они чине, кад се одреде да врше какав службени посао „ван места њиховог званичног круга,“ и у име те накнаде они добијају:

1. *Дневницу*, „као накнаду трошкова за издржавање и преноћиште;“

2. *Подвозину*, „као накнаду подвозних трошкова;“ и

3. *Накнаду особитих трошкова*, које учине „у непосредном интересу поверених им службених послова.“

⁷⁾ О редиговању и употреби живих слика видети у нашој књизи „Бертилонаж“, стр. 89—107.

⁸⁾ La Photographie judiciaire.

⁴⁾ Опширније о овом видети наш чланак: *Утврђивање идентичности лешева* у „Полицијском Гласнику“ за 1907. год.

⁵⁾ Manuel du portrait parlé, Lausanne, 1905.

⁶⁾ Опширније о анализању фотографија видети у нашој књизи „Бертилонаж“, стр. 99.

²⁾ L'identification judiciaire et le signalement international.

³⁾ R. A. Reisse: La photographie judiciaire.

У даљим члановима овога закона одређује се ближе како се рачуна и плаћа дневница (чл. 5.), како се рачуна и плаћа подвознина: у опште (чл. 6.), при путовању железницом или паробродом (чл. 7. и 8.), при путовању другим подвозним средствима (чл. 9, 10. и 11.) и при мешовитим путовањима — и једним и другим подвозним средствима (чл. 12).

У чл. 13. је одредба, да се накнада особитих трошкова, учињених у непосредном интересу службе, признаје и плаћа само по решењу надлежнога Министра.

Чланом 2-им и трошкови, које чиновници и други службеници државни учине при премештајима по потреби службе државне из једног места у друго, увршени су у ред „службених трошкова“, под називом „селидбине“, на које имају право накнаде „по ближним одредбама овога закона“, које су изложене у одељку IV. а у чл. 14, 15. и 16.

Док је код одобравања и исплате рачуна о дневници и подвознини за вршење службених послова ван места званичног круга примена законских прописа скоро утврђена и не даје повода за разнолика тумачења, докле се законски прописи у примени на селидбене рачуне и сада, чак и у битним одредбама својим, неједнако тумаче и примењују, не само у појединим министарствима, већ се у томе размимилазе чак Главна Контрола и Државни Савет.

Не улазећи у оцену питања, да ли је овим законом одређена накнада довољна да подмири трошкове, које државни службеници чине при премештајима по потреби службе — јер то није циљ ове расправе — ја ћу се задржати само на питању: да ли су прописи овога закона у погледу на накнаду селидбених трошкова толико нејасни и непотпуни, да дају оправдана повода за неједнако тумачење и примену њихову у оној и оноликој мери, како се то у пракси јавља?

Ако се пажљиво проуче све одредбе овога закона и из њих издвоје оне, које су начелне од оних, која те начелне одредбе ближе одређују, па се све доведу у логичну везу, увидеће се лако, да одредбе о накнади селидбине нису нејасне и непотпуне и да не дају оправдана повода за њихово разнолико тумачење.

Основни прописи о дневници и подвознини, који важе при накнади трошкова за вршење службених послова државних службеника ван места њиховог званичног круга, важе и код рачуна о селидбини, у колико ови нису допуњени специјалним прописима о селидбини према природи самих премештаја, где се морају узети у оцену и трошкови за пренос ствари (покућанства) и за подвоз породице дотичних државних службеника, што није случај код обичних рачуна о дневници и подвознини, где се води рачуна о накнади трошкова саме личности чиновника. Кад се овако проучи IV. одељак овога закона, који говори о селидбини, онда се види, пре свега, да чл. 14. одређује начелно накнаду сеобнине. По том члану чиновник при премештају по потреби службе добија накнаду сеобнине:

а) За своју личност, и

б) За своју породицу и за своје ствари.

Чл. 15. и 16. одређује ближе ову начелну одредбу о сеобнини из чл. 14. према томе, да ли је дотични чиновник са породицом или без ове и каквим подвозним средством путује.

По чл. 15. чиновник за своју личност добија у име сеобнине у сваком случају — био са породицом или без ове, и ма којим средствима путовао — дневницу и подвознину, што добија по одредбама овога закона кад путује по службеном послу (одељ. II — чл. 6—12).

Чл. 16. одређује јасно какву и колику накнаду сеобнине добија чиновник још за своју породицу и за своје ствари:

а) Кад путује железницом или паробродом добија „бесплатан подвоз за породицу и за његове кућевне ствари“ — односно равну накнаду у новцу, сагласно чл. 7. — и ништа више;

б) А кад путује колима онда му се даје за породицу двогуба сеобнина, колика се даје за личност чиновника (в. чл. 15). За породицу добије дакле и двогубу дневницу и двогубу километражу — и ништа више, јер кад чиновник добије, поред двогубе дневнице, и двогубу километражу за породицу, онда је он тиме добио накнаду подвознине и за породицу и за ствари, пошто се по одредби чл. 9. километража плаћа „у име подвознине и накнаде свих осталих подвозних трошкова“.

Из овога излази да чиновник при путовању колима, поред напред означене накнаде сеобнине за себе, породицу и своје ствари, нема по закону права још и на особену накнаду за подвоз ствари. Овако гледиште по овој ствари има и Главна Контрола, док је Државни Савет заузео противно мишљење, које је први пут избило у јавност у 17. броју „Полицијског Гласника“ од 1. маја 1905. год. са одлуком његовом од 11. априла 1905. год. Бр. 2562, па на тој основи расправља и даље све предмете овога рода по жалбама заинтересованих лица.

По мом скромном мишљењу није тешко доказати погрешност овакога схватања од стране Државног Савета. Не само што чл. 9. поред километраже не даје права ни на какву другу особену накнаду подвозних трошкова (пошто одређена километража све обухвата), већ то не даје ни чл. 16. јер први став овога члана одређује изриком шта чиновник добија у име „селидбине“ са породицом у случајевима путовања под а. и б., а реч селидбина обухвата по чл. 2. све селидбене трошкове — и дневницу и подвознину, како за породицу тако и за ствари — а не само подвознину за породицу. У прилогу овега говори и тач. а. овога члана, по којој чиновник при путовању железницом или паробродом на име сеобнине за породицу и ствари не добије ништа више, до онолико колико за њихов подвоз плати; и онда зашто би се више од тога давало при путовању колима: поред плаћеног подвоза за ствари, још и двогуба дневница и километража, што не чини тако малу суму?!

Један обичан пример показује да је накнада селидбине по чл. 16. под б. за наше прилике, просечно узев. довољна и управо боља од накнаде по тач. а. овога члана.

Чиновник са платом испод 5000 дин. за пут од 60 км., који се пређе лако за 1 дан, добија у име сеобнине:

дневницу за себе	дин.	6
дневницу за породицу	»	12
километражу за себе	»	30
километражу за породицу	»	60
Свега	дин.	108

Само у изванредним приликама накнада од дин. 108 може да буде недовољна за 1 дан путовања колима, иначе је она, према нашим чиновничким приликама и цени подвозних средстава у већини случајева довољна, што је у осталом, добро познато и чиновницима, који су у својој служби имали оваке премештаје.

Код путовања железницом и паробродом плаћени трошкови за подвоз доказују се несумњивим — јавним — исправама, док код путовања колима то није случај, и законодавац није хтео да остави могућност за произвољно прављење селидбених рачуна и за евентуалне злоупотребе у томе при путовању колима, већ је и за овака путовања утврдио прецизно величину накнаде за селидбину породице и ствари.

На примени чл. 16. под б. нарочито сам се задржао мало више, што су ово најчешће случајеви неједнаке примене закона при одобравању и исплати селидбених рачуна и што разлике ове достижу знатније суме, које чине да се и иначе недовољни буџетски кредити за ове циљеве исцрпу још у првој половини године.

Сем овога при премештајима чиновника по потреби службе појављују се неминовно и други трошкови, на чију накнаду чиновници имају права по начелним одредбама законским, али им се ова од стране месних контрола често оспорава само за то, што право на накнаду ових трошкова није и посебнице, изриком у закону признато. У ове трошкове долази:

Паковање и растоваривање ствари; пренос ствари у месту од стана до железничке или паробродске станице и обратно; Подвоз чиновника и његове породице у месту од стана до паробродске или железничке станице и обратно.

Како за ове трошкове чиновници немају накнаде ни у километражи ни у дневници, они имају права да их уносе у селидбене рачуне са потребним доказима, а надлежни министар има овлашћења у чл. 13. закона да ове трошкове цени, одмерава и својим решењима призна за накнаду, пошто су неминовни при овим премештајима, који се чине у интересу службе.

Врло често чиновници траже накнаду и за набављене сандуке, конопце, платно, ексере и друге ствари ради смештања ствари при селидби. За оваку накнаду нема ослонаца у закону, пошто ствари ове, које чиновници при селидби набаве, остају и даље својина чиновника дотичних, које држава није дужна да им набавља.

Остаје ми још да проговорим о одредби чл. 20., по којој се „дневница, подвознина и селидбина плаћају по најкраћем и по државну касу најјевтинијем путу.“

О овоме члану има и законодавно тумачење од 4. августа 1898. г. (Зборн. 53. стр. 382...).

При мешовитом путовању — железницом или паробродом и колима — често се дешава да чиновници при премештајима ствари своје експедију непосредно колима из места одакле се крећу у место свог новог опредељења, јер им је тако угодније, да би ствари боље очували од квара при преношењу, па траже да им се накнади тако плаћени подвоз за пренос ствари.

Како је држава обвезна да плати селидбину по најкраћем — односно по најјевтинијем — путу, то чиновници у оваквим случајевима ризикују да буду оштећени у подвозу за ствари колико им износи пут железницом или паробродом. Да ову штету избегну чиновници у оваквим случајевима треба своје ствари да премере у месту и да о томе узму од надлежне власти уверење. Овако уверење са уверењем дотичних паробродских или железничких станица о томе, шта би стао подвоз оволике тежине ствари до одређеног места, приложено уз рачун о селидбини, чини пуноважан доказ о накнади подвоза паробродом или железницом за дотична места, и као таква ће се признавати, и ако нису ствари лађом или железницом преношене.

У предлогу буџета за ову — 1908. — годину и Финансијски Одбор Народне Скупштине унео је у Финансијски Закон одредбу за одобравање и исплату селидбених рачуна у овом смислу, како су дотични законски прописи у овој расправи излагани, те ће се од сада у овом погледу поступати једнообразно код свију надлежних власти. С. Ђ. Б.

УБИСТВО

(СА ГЛЕДИШТА ИСТРАГЕ)

(A. Thiénard.)

(НАСТАВАК)

Исто тако на месту злочина треба студирати побуду која је руководила убицу. Кад је жртва нападнута у пољу или унутра у каквој настањеној кући, у своје домицилу или изван свог домицила, може се увек надати баш пре него што се исцрпу последња средства истраге, и да ће се моћи наћи на месту злочина или у његовој околини, око жртве или на њој самој, какав знак који више или мање показује да се односи на побуду злочина.

И ваља упамтити то добро, да материјални знаци много више показују и доказују; они не трпе дискусију, која често обара оне знаке што их истрага добија из факата чисто психолошког реда; умножени у једној истрази, ови су знаци у њој тако рећи језгро, животни еле-

нат, који није лако нападати, који не трпи примедбу, једном речју, он зида грађевину; стална брига чиновника судске полиције треба да је управљена на то да она има ову природу!

Побуде које су способне да привуку људску вољу к злочину различне су природе као и страсти које им служе за основ; код једних убиство није више средство већ циљ; сама личност жртве, њена егзистенција коју хоће да сломи, то је једини објект убице; док код других то су искључиво његова добра која он посматра; убиство није више циљ, него средство; да би лакше опљачкао своју жртву убица јој задаје смрт.

Умесно је приметити да у овим страчним драмама, које су тако честе у нашој епоси, из мржње, зависти или из освете, на жртви се често налазе трагови на извесним деловима њеног тела, који показују крајње свирепство, варварске увреде, и који посведочавају особену жестину којом је убица напао своју жртву; ове околности које показује стање леша, процењују лекари који врше секцију и оне су у погледу на одређење побуде од извесне важности. Испитивање леша, које је тако важно са другог гледишта, може дакле помоћи овој детерминацији која би у извесним специјалним случајевима била баш апсолутно немогућа, без помоћи овог испитивања; као што је на пример хипотеза о убиству коме претходи или после кога је учињено и силовање.

Кад није циљао на саму личност жртве, већ на оно што је она имала, кад јој је убица задао смрт само да би је лакше опљачкао, — једном речју, кад је побуда крађа, такође се могу поцрпети знаци за њену егзистенцију у самом испитивању леша на коме може имати трагова крађе (на пр. скинут је прстен са прста, мишћуше скинуте са ушију жртве) а и у стању одела леша, из чијег се нерета, изврвањених репова може видети, као што смо то већ казали, да је жртва опљачкана.

Али су у погледу на процену побуда за злочин, особито драгоцене констатације учињене на месту злочина, кад је жртва била фрапирана у своје домицилу. Ако је прегледом ствари и намештаја у стану жртве, констатовано да су ствари у нереду, нарочито ако се на бравама познају трагови скорашњег обијања и нађу потпуно празне или полупразне фиоке и касе, те ће констатације у већини случајева јасно показивати побуду злочина.

При свем том у ово стање ствари што се нађе на месту не треба поверовати апсолутно без резерве, јер се можемо преварити. Многобројни су случајеви у којима су констатована обијања, а међу тим је убица то наместио као замку да обмане истражника о правој побуди за злочин и да осујети истрагу.

Тако је Сиаду, који је осуђен на смрт одлуком кривичног суда у Оду 26. новембра 1887. год. за убиство своје жене и свастике, тврдио да је овај двогуби злочин био дело тројице Шпањолаца који су се увукли у кућу ускакањем и оби-

јањем. Да би дао већу важност своје казивању, он се побринуо те сломио четири окна на прозорима свога стана и подигао капке, али се истражник није дао обманути овим лажним знацима и идеја о крађи као побуди за овај злочин била је ускоро отклоњена.

Исто тако и Лаверињ, кога је кривични суд у Нијевру осудио на вечиту робију 21. маја 1884. г. за оцеубиство, да би створио уверење да је побуда за овај злочин била крађа, разбио је орман у домицилу свог оца.

Сличну тешкоћу имали смо и сами да решавамо у почетку истраге коју смо вршили у двогубом убиству које је извршено 21. априла 1888. у Барантому, општини Сен-Жермен-да-Боа. Кад смо отишли на место злочина у собу, фрапирао нас је изглед два леша; оба су била страховито онакажена; леш женин лежао је на крвавом кревету, чији покривачи беху на земљи, леш човечиј код једног ормана чија је брава била слоњена. Једна фијока из овог ормана била је извучена и метнута на зид у коме је прозор; у истој је била једна сума од деведесет и пет динара, наслагана у комадима од по десет и пет динара. Инспиришући се једино изгледом места, јесмо ли могли допустити да је овај злочин имао као побуду крађу? И ако је орман обијен, сума која је била остављена у фијоци била је релативно знатна и отклањала је сличну хипотезу. Ну, шта је онда значило оно обијање ормана? Ако је убицу руководила друга побуда, какву је потребу имао да прибегне обијању ормана? Зар не долази он тако у контрадикцију са самим собом? Ипак су обијање ормана и неред који смо констатовали у орману, створили у нама уверење да је побуда за овај злочин била крађа; у томе пак што је лопов оставио деведесет и пет динара у фијоци видели смо више или мање вешту обману убице, кога смо се ипак дочепали, јер нам је она јасно показивала да је онај који је то учинио био из околине.

Резонујући тако нисмо се преварили. Истрага је потврдила да је жртва имала суму већу од хиљаду и двеста динара; суму од деведесет и пет динара наслагану у фијоци убица је дакле намерно оставио. О томе није било више сумње ни за кога.

Из ових разних примера види се са коликом пажњом и обазривошћу треба вршити испитивање места злочина и колике би заблуде произашле отуда ако би се увек узели буквално, ако би се акцептирали без резерве, са одвећ слепим поверењем, знаци који произлазе из овог испитивања. Ти су знаци већином корисна помоћ за процену побуде, али у извесним случајевима могу само да посеју сумњу и заблуду.

Често се догађа да се убиство изврши уз какав други злочин који му је у неку руку циљ, побуда једном речи, док је оно само његово средство. Многе убице не би биле такве да нису били уједно и ловци; у многим случајевима лопов инспирише убицу.

Али је појмљиво какву корист може истрага да извуче из овог повољног сти-

цаја два злочина који су учињени у истим околностима времена и места, тесно везани у извршењу а потпуно различити по својој природи. Ова је разноликост управо корисна за истрагу; пошто има два пута да дође до манифестације истине, истрага ће на тај начин имати двојаког шанса да дође до свога циља и проналазак лопова биће у многим случајевима проналазак убице. Ако консултујемо узроке који одјекују у овој епоси и студирамо у анализама злочина дугу листу убиства извршених уз крађу, видећемо да је најчешће крађа било то што је могло да се утврди убиство, које би без крађе, остало без доказа. Да ли би икада био пронађен Пранчини, убица Маргарите Рењод, да није украо, да није продао у једној милосрдној кући у Марсељу, накит који је покрао од своје жртве? Исто тако и Блен, виновник злочина у Поне Ројолу, да ли би био пронађен да није и он био исто тако несмотрен у једној истој таквој кући у Брислу? Гањи и Арнол, виновници трогубог убиства са крађом, извршеног у Gloire-Dieu, пронађени су по прекомерним трошковима које су чинили.

Колико би могли навести још других примера!

Треба дакле кад су оба ова злочина уједно извршена поклонити подједнаку бригу констатацијама које се тичу сваког од ових злочина. Нарочито се треба чувати тога да се због убиства не пребрегне крађа; истина је овај последњи злочин од мање кривичне важности него убиство, — али се догађа често да се благодарно овоме злочину пронађе аутор убиства.

У осталом, констатације које се тичу крађе, кад је овај злочин спојен са убиством, пуне су детаља, које је вредно забележити верно, тачно, потпуно без обзира на улогу коју ће они моћи играти даље у истрази. Ови детаљи, методички изложени у протоколу констатовања од стране примирителног судије, полицијског комесара и истражног судије, служиће као материјал за грађевину и никад неће бити на одмет.

(наставиће се)

с француског,
Милош М. Станојевић,
судија.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЈЕВРЕЈСКА ЛАМПА

(НАСТАВАК)

Холмс се подиже, упути се прозору, отпоче испитивати изломљено крило, терасу и балкон, служећи се лупом да би што боље простудирао оне две греботине на камену, а после овога замоли господина од Емблвала да га одведе у башту.

У башти Холмс седе на једну трскану столицу и сањалачким погледом отпоче посматрати кров куће, а затим се изненада диже и пође правцем где беху два мала сандучића, којима је барон покрио

отиске лествица, да би их сачувао. Пошто је подигао сандучиће, Шерлок клече и наже се тако рећи до земље над отисцима, испитујући их и мерећи их пажљиво. Ову исту операцију поновио је и са отисцима поред ограда, само што она овога пута није тако дуго трајала.

Пошто су са овим завршили инспекцију, Холмс и барон вратили се у будоар где их очекиваше г-ђа од Емблвала.

После ђутања од неколико минута Холмс рече:

Још од почетка вашег причања, господине бароне, био сам изненађен најобичнијим начином извршења крађе. Послужити се лествицама, исећи стакло прозора, изабрати једну ствар и однети, није могуће, те се ствари не дешавају тако лако. Све је то чисто и јасно.

— То ће рећи да? . . .

— То ће рећи да је крађа јеврејске лампе извршена под руковођењем Арсена Липена . . .

— Арсен Липен! узвикну ће барон.

— Крађа је извршена без њега, и нико није ушао у кућу . . . . из баште сам приметио један одук који се пружао до самог крова: вероватно је, да се какав слуга, који станује на последњем спрату, спустио низ тај одук и дошао на терасу.

— Али на основу којих доказа? . . .

— Арсен Липен не би изашао из будоара празних руку.

— Празних руку! А шта је са лампом?

— Крађа лампе не би спречила Арсена Липена да дигне у исто време ову табакеру украшену дијамантима и ову огрлицу са старим опалима. За ово би му довољно било да учини два покрета више, и кад то није учинио, значи да није могао.

— Знам, али откривени трагови?

— Све је, то удешена комедија да би се отклонила сумња!

— А греботине на огради?

— То је лаж! Оне су изазване шмиргл хартијом, од које ево неколико зрна које сам нашао у башти.

— А шта велите за отиске од лествица?

— И то је комедија! Испитајте две право-угаоне рупе које се налазе у дну терасе, као и оне две које су остављене поред ограда, па ћете видети да је њихов облик исти, само што су ове на тераси паралелне, а оне доле не. Измерите њихову међусобну дистанцију, па ћете се уверити да је ова различна према месту. У дну је терасе 23 сантиметара, а поред ограда 28 сантиметара.

— И ви из тога закључујете?

— Закључујем, пошто је њихов облик идентичан, да су све четири рупе изазване једним истим и нарочито удешеним штапом.

— Као најбољи доказ за ово нека послужи овај штап кога сам нашао у башти под једним лаворовим сандуком.

— Барон се поклони. Тек је четрдесет минута како је Енглец прекорачио праг куће и већ од веровања, које се оснивало

на видљивим траговима, не беше остало ништа. Истина, једна друга истина, заснована на много солиднијој основи, на резонувању Шерлока Холмса показиваше се сад.

— Ваша је оптужба, господине, противу нашега особља врло озбиљна. Наши су млађи стари породични служитељи и нико од њих није способан да нас изневери.

— Ако су вам сви они одани тако као што верујете, онда како се може објаснити ово писмо, које сам добио истога дана и истом поштом кад и ваше?

— Он пружи бароници писмо које му беше упутио Арсен Липен.

— Г-ђа од Емблвала се пренерази.

— Арсен Липен . . . како је сазнао?

— Ви нисте никоме ништа говорили о вашем писму?

— Никоме, рече барон, на ту смо идеју дошли прошле ноћи при вечери.

— Пред млађима?

— Само ту беху наше двоје деце. Шта више, Софија и Анријета не беху . . . . тада . . . . овде зар није тако Сузана?

— Г-ђа од Емблвала се замисли и потврди.

— Заиста. Оне су биле отишле код госпођице.

— Госпођице? упита ће Холмс.

— Гувернанта, госпођица Алиса Дмен.

— Зар та особа не једе заједно са вама?

— Не, њу служе засебно, у њеној соби.

Вилсону дође једна идеја.

— Писмо упућено моме пријатељу Шерлоку Холмсу предато је на пошти.

— Наравно.

— Ко га је на пошту однео?

— Доминик, мој собни лакеј још од пре двадесет година, одговори барон. Свако трагање које би предузели у овом правцу било би изгубљено време.

— Време се никад не губи кад се трага, рече убедљиво Вилсон.

Прва је истрага завршена. Холмс замоли за допуштење да се повуче.

После вечере на један сахат, Шерлок је видео Софију и Анријету, двоје деце барона од Емблвала, две лепе девојчице од осам и десет година. У колико су барон и његова госпођа били љубазни према Шерлоку Холмсу у толико је овај био уздржљив, готово непажљив, због чега се домаћини најзад ућуташе. Донесоше кафу, Холмс је испи и диже се.

Баш тога момента уђе послужитељ и предаде му једну депешу. Холмс је отвори и прочита:

„Ја вам се дивим. Резултати, које сте за ово кратко време постигли, јединствени су. Ја сам запрепашћен.

Арсен Липен“.

Мало узрујан Холмс показа депешу барону и упита га:

— Почињете ли веровати, господине, да ваши зидови имају очи и уши?

— Не разумем баш ништа, прошапта пренеражен господин од Емблвала.

И ја исто тако. Али ми је нешто јасно: све што се овде деси и изговори познато је Арсену Липену.

* * *

Ове је ноћи Вилсон легао са мирном савешћу, као човек, који је испунио своју дужност, па нема више никаквих брига сем да спава. И заиста он одмах заспа. Вилсон сањаше како сам гони Липена и ту већ беше да га задржи својом рођеном руком, али су утисци овог сна били тако јаки да се он пробуди.

Неко беше поред његовог кревета. Вилсон зграби револвер.

— Још један покрет, Липену, и ја пуцам.

— До ђавола! ала ви гурате, стари друже!

— Шта, зар сте то ви Холмсе! Да вам не требама штогод?

— Ваше су ми очи потребне. Дигните се.... Шерлок га одведе ка прозору.

— Гледајте.... са друге стране ограда...

— У парк?

— Да. Ви не видите ништа?

— Не видим ништа.

— Али, ви ипак видите нешто.

— Ах, заиста, једну сенку.... шта више две.

— Зар не? поред ограда.... Гледајте, оне се крећу.... Не губимо време.

Полако, хватајући се за ограду степеница, они сиђоше у једну одају, која гледаше на перон баште. Кроз стаклена врата, они опазише две сенке на истом месту.

— Ово је интересантно, рече Холмс; изгледа ми да чујем ларму у кући.

— У кући? Немогуће! сви спавају.

— Слушајте међутим....

— У том се тренутку зачу један тихи писак звиждаљке, који долазаше са стране ограда, и они спазише једну нејасну светлост, за коју држаше да долази из куће.

— Ова светлост долази из саме куће, прошапта Холмс. Баронова је спаваћа соба више нас.

— Нема сумње да смо ми њих чули, добаћише Вилсон. Вероватно је да мотре на ограду.

— Још један писак звиждаљке, слабији од првог.

— Не разумем, не разумем, рече Холмс љутито.

— Ни ја исто тако, понови Вилсон.

— Холмс обрну кључ у вратима и и полако их отвори.

— И по трећи пут се зачу писак звиждаљке, али овога пута мало јаче но раније. Над њиховом главом ларма поста већа и ближа.

— Рекао би човек да се ово дешава на тераси будоара, дошану Холмс.

Он промоли главу кроз отшкринута врата, али одмах устукну љутито. За њим Вилсон гледаше. Пред њима се на-

лажаху лествице прислоњене уз зид и наслонене на балкон терасе.

Наравно, добаћише Холмс, има некога у будоару! Ево шта се чуло. Брзо, дигнимо лествице.

У том тренутку једна се прилика нагло спусти одозго, ичепала лествице и потрча с њима заједно ка огради, где је очекиваху саучесници. Једним скоком Холмс и Вилсон јурише за њом и ухватише је баш у тренутку кад беше прислонила лествице на ограду. Са друге стране ограда одјекнуше два пуцања.

— Да нисте рањени? викну Холмс.

— Не, одговори Вилсон.

Вилсон ичепала човека и покуша да га савлада, али се овај отргну, подухвати га једном руком, а другом га удари ножем по сред груди. Вилсон уздану, порте и паде.

— Проклетство! викну Холмс, ако су ми га убили, ја убијам. Холмс положи Вилсона на земљу и потрча за лествицама. Али касно..... човек је већ прскочио ограду и са својим саучесницима побегао кроз шуму.

— Вилсону, Вилсону није ваљда опасно, је ли? једна проста греботина.

Врата се од куће нагло отворише. Прво се појави господин од Емблвала, па за њим слуге са свећама.

(поставише се)

с француског
Милутин Т. Марковић.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

Суд општине зубегичке, актом својим, пита:

„Моли се уредништво да у наредним бројевима „Полицијског Гласника“ извести суд овај по следећем питању:

Месеца децембра 1906. год. од стране тадањих часника — кметова и одборника ове општине — одређен је дан лицитације за издавање под закуп касапске аренде за наредну 1907-му год. и одређеног дана исту је аренду тадањи председник јавним надметањем — лицитацијом — уступио извесном лицу за цену од 150·15 динара, без да му је тражено јемство за осигурање истог прихода општинског пошто је то лице сиротног стања.

Година 1907-ма истекла је а исти арендатор касапнице није положио аренду општини још 130·15 динара нити је мисли положили, велећи да новаца нема нити има што од имања за наплату сем у неколико које му штити § 471. гр. суд. поступка.

Моли се уредништво за објашњење, може ли се арендатору узети у попис и продати и оно имање које му штити § 471. пом. закона, у противном има ли општина права тражити тај приход од тадањих кметова и одборника који су исти

приход уступили несигурном — сиротном лицу.“

— На ово питање одговарамо:

По тачци 15. Висоцајше уредбе од 23. марта 1840. године, ВМ 221, општине су дужне, да све приходе општинске на време прибирају и у касу уносе, иначе одговорност за штету носе старешине општинске — председници.

По чл. 31. 32. и 33. уредбе о касапницама од 8. марта 1839. године општине су дужне да са арендатором закључују уговор и узимају јемство, из које га ће се наплатити аренда.

И по закону о уређењу Главне Контроле председници општина, као рачунополагачи, дужни су да приберу буџетске приходе на време.

Према овоме, кад су часници општински, односно председник, уступили касапску аренду без потребног јемства, па се у току закупа није старао да тај приход наплати, а од закупца се, међутим сада не може наплатити, јер нема довољно земље као земљорадник у смислу § 471. грађ. суд. поступка, а нема ни покретности, онда је општини одговоран председник.

Пуномоћник општински нека подигне редовну тужбу за накнаду, па ће се судским путем расправити ово питање.

II.

Суд општине кнез-селске, актом својим Бр. 333, пита:

„Моли се уредништво да преко свога листа објасни суду: могу ли у једном општинском суду бити отац председник а син деловођа?“

У закону о општинама ово нити се изречно забрањује ни дозвољава.

— На ово питање одговарамо:

И ако закон о општинама не предвиђа овакав случај, какав је овде истакнут, он је ипак поставио правило у чл. 71. зак. о општинама, да сродници тамо предвиђени не могу бити заједно у одбору, па по томе ни у суду.

У овом случају још мање могу бити заједно отац и син, кад би се из природе службе и одношаја могли претпостављати многи недозвољени поступци на штету општинских и јавних интереса.

У опште би овакав родбински одношај у служби био неприродан и треба га избегавати.

III.

Суд општине мачевачке, актом својим Бр. 163, пита:

„Начелник среза ресавског, актом Бр. 1730, на захтев Ђупријске болнице, наредио је овоме суду, да од извесног лица наплати 24 дин. на име болничког трошка.

Ово лице умрло је, а маса плаћа на име непосредног пореза 3·08 динара.

Маса нема никакве покретности, из које би се овај трошак могао наплатити.

Како би, да је дотично лице живо, оно спадало у ред сиромаша, то настаје питање: да ли то важи и за масу, или се

он не може извршити наплата продајом непокретности.

Моли се уредништво за потребно обавештење по овоме.

— На ова питања одговарамо:

Кад маса, о којој је реч, не плаћа више од 3·08 динара непосредног пореза, онда је она, у смислу чл. 26. тачке 4. закона о уређењу санитарске струке, сиротног стања, и треба јој издати уверење, без обзира на то, што је умро онај, који се непосредно лечио и био старешина куће.

IV.

Суд општине бањске (срез пчињски) актом својим Бр. 661, пита:

„По другом одељку чл. 24. закона о народним школама, новчана казна ђачких родитеља може се заменити затвором или радом на општинским пословима, кад год ови плаћају испод 15 динара непосредног пореза, рачунећи у дан затвора или рада пет динара.

У поменутој законској одредби није речено, да ли се у непосредни порез рачуна и лични порез или не.

Моли се уредништво за потребно објашњење: да ли се у суму од 15 динара рачуна и лични порез од 6 дин. с главе на главу као и онај 5% или не?

— На ово питање одговарамо:

Ако би ово питање ценили само с обзиром на закон о непосредном порезу, онда би по чл. 1. истога закона, порез на личност од 6 динара с главе на главу, па и онај од 5%, долазио у ред непосредног пореза, те би тако и он улазио у оних 15 динара.

Али како је у чл. 24. закона о народним школама порез узет као основица да учини разлику између имућнијих и сиротнијих родитеља, онда за оцену овога питања морамо узети у помоћ чл. 2. т. 8. зак. о таксама и чл. 26. тач. 4. закона о уређењу санитарске струке, где је законодавац, постављајући истоветну разлику, порез на личност у 6 дин. као и онај од 5%, избацио из условљене стопе непосредног пореза.

Према томе, кад чл. 24. зак. о народним школама не регулисава сам ово питање, а поменути су га закони, међутим, регулисали онако како смо напред изнели, онда и у овом случају не треба узимати у рачун порез на личност у 6 дин. нити онај од 5%.

V.

Суд општине м.-орашке, актом својим Бр. 263, пита:

„Код овога суда има неколико тужби грађанске природе као што су: службеност, неплаћена зарада, зајам и т. д. по којима није ништа рађено по неколико година.

Како је овоме суду нејасно, за које време застаревају тужбе по грађанским споровима, он моли уредништво да му изводи дати потребно обавештење, како би могао приступити послу по овим пред-

метима и привести их крају те да се годинама не повлаче несвршени?“

— На ово питање одговарамо:

Како се и за које време прибављају права застарелошћу, прописано је у глави IV. грађанскога закона.

Што се тиче тужби поднесених судовима по грађанским споровима, оне не застаревају, него на против имају задатак да прекину застарелост, која је дотле текла § 945. грађ. закона.

Нека, дакле, суд предузме рад по свима тужбама, које има и приведи их крају по закону.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

Т Р А Ж Е С Е

Станојку, удову Миће циганина из Дугог Поља, среза бањског, која је 6. ов. м-ца отумарала од куће, тражи начелник среза бањског депешом Бр. 3340. Станојка је стара 45 год., у лицу црна, проседа, у обе вилице има само по један зуб; од одела има на себи памукију од сукна, нову зелену шамију, на ногама опанке. Пронађену треба спровести поменутом начелнику.

Манчу Ристића, циганина из Неготина, који одговара код начелника среза брзоналазног за крају стоке, тражи поменути начелник депешом Бр. 2632. Пронађеног треба спровести поменутом начелнику.

Милорада Вељковића, фарбарског радника тражи првостепени суд за варош Београд актом Бр. 1969, ради саопштења пресуде по делу из § 93. крив. зак. Милорад је родом из Крагујевца, стар 21 годину. Пронађеног треба упутирати поменутом суду.

Крстану, одбеглу жену Манасија А. Стаменковића, земљоделца из села Полома, која је пре извесног времена отумарала из места пребивања тражи начелник среза пољаничког актом Бр. 1457. ради предаје мужу. Крстана је стара 25 година, средњег раста, у сељачком одећу, у лицу смеђа. Пронађену треба спровести поменутом начелнику.

Катарину Јовановић, служавку, тражи првостепени суд за варош Београд актом Бр. 7154, ради саопштења пресуде по делу из § 171. крив. закона. Катарина је родом из Крушевца, стара 18 година. Пронађену треба спровести поменутом суду.

Драгослава Стојановића, шегрта штампарског, који је 11. тек. м-ца отумарало од своје куће, тражи управа града Београда ради предаје родитељима. Драгослав је стар 14 год., средњег стаса, крупних очију, у опште смеђ, на себи има старо обично одело, на ногама ципеле, а на глави качкету. Позивају се све полицијске и општинеке власти да Драгослава живо потраже у својим домаћинама и нађеног упуте поменутој Управи с позивом на акт Бр. 11872.

Стану Ђулић, која је 10 ов. м-ца побегла од своје куће, тражи кварт савањски ради предаје родитељима. Стана је стара 19 год., црне косе, угаситих очију, у опште црномањаста, на себи има црни жакет, виолет сукњу, а на ногама плитке ципеле. Препоручује се свима полицијским и општинским властима да Стану најживље потраже и нађену упуте савањском кварту с позивом на акт Бр. 2739.

П О Т Е Р А

Хајрих Хуберт — Јозеф Бекер, трговац, из Франкфурта, који је пре кратког времена учинио фалсификат у суми од 12.000 марака, налази се у бегству. Бекер је стар 26 година,

висок 1·70 см., развијен, плаве косе, угасити-отворених очију, широког и правог носа, рињих бркова, у лицу пун; на себи има обично црно одело и црни зимски капут. На молбу франкфуртске полиције износимо фотографију Бекерову и обраћамо пажњу свима полицијским, а нарочито пограничним властима на његову појаву. На случај проналаска треба га ухватити и одмах известити Управу града Београда. Франкфуртска полиција обећава 500 марака награде ономе који га ухвати.

У Х В А Ћ Е Н

Стеван Митровић, бив. берберин из Београда, чију смо фотографију и потерницу изнели у прошлом броју нашега листа, ухваћен је у Београду, те је према томе престала потраба за даљим његовим тражењем.

Н А З Н А Њ Е

Комилети „Полицијског Гласника“ за 1905, 1906. и 1907. год., у елегантном тврдом повезу могу се добити у уредништву по цену од 15 динара за једну годину. За оне, који сва три комилета узму уједно, цена је свега 40 динара. Комилети у меком повезу за 1906. и 1907. год. могу се добити по цену од 12 за једну годину, или оба заједно за 20 динара.